

OKÉNKO

D O F A R N O S T I

V Y D Á V Á F A R N O S T S V . V Á C L A V A V L E T O H R A D Ě

Ročník XXVI.

Březen 2017

číslo 3

Epiktet XI

Nikdy neříkej žes něco ztratil
nýbrž že ses vrátil!
Nezemřelo ti dítě ani žena
ale vrátily se
Byl vrácen i majetek o který jsi přišel
Nebo jsi ho byl zbaven neprávem?
Co na tom skrže koho jej Bůh požádal?
Dokud jej máš dbej o něj jako o cizí
nebo jako pocestný o hospodu.

Jiří Kolář

Úvodem

Mnoho těch, kteří tvrdí, že hájí staré evropské hodnoty (včetně Putina), šíří účelové lži. Ježíš přinesl do kultury našeho života pokrok: „Vaše řeč budiž: Ano, ano – ne, ne. Co je nad to je ze zlého.“ (V některých zemích jsou politici za lež postihováni.)
Sněženky už kvetou, ptáci se už začínají ozývat a čápi vracet.
Začala naše čtyřicetidenní příprava na slavení Velikonoc. I pro židy jsou Velikonoce největší náboženskou slavností - oslavou dalšího a nevyčerpatelného božského milosrdenství a daru svobody. Podobné záchrany se jim dostalo vícekrát. Čtou při ní Píseň písní.
Pro nás jsou navíc Velikonoce důkazem Ježíšova přátelství a jeho vítězství m nad smrtí (i tou naší). Radujeme se z propuštění Petra Jaška ze soudánského zajetí. /v

PŘIJDE ZÁZRAK, NEBO ZKLAMÁNÍ?

Slyšel jsem o prosebné ofenzivě za uzdravení pana kardinála Vlka. Ano, za uzdravení, ačkoli se jedná o nevléčitelnou nemoc a 85 let věku. To jsou prosby o zázrak! Můžeme se k tomu osmělit na základě Ježíšova slibu, že když se jen dva shodnou na jakékoli prosbě, Otec to učiní. (Mt 18,19; Lk 11,9). Máme s tím však nedobré zkušenosti; prožili jsme již mnohokrát hluboká zklamání a jsme nad těmito slovy evangelia v rozpacích. Odpovídá nám Jakub: „Prosíte nedobře!“ (Jk 4,3). Jak to? Co je to „nedobře“? Je to naše odvěká povrchnost a dětinskost. Stále ještě netušíme, že Bůh, o cokoli je požádán, nemůže dát NĚCO, ale pouze sebe. (Satoria). Abychom to pochopili, musíme žít v Duchu a prosit o něj. Přijmout pravdu, že Boží vůle je pro všechny stejná: unést život. Život se vším všudy. A život je cesta člověka k Bohu. „Očekáváme s nadějí pozeňnaný příchod našeho Pána...“ A když On přichází, bráníme se zuby nehty. Co vy na to, prosebníci? Nebylo by moudřejší za život pana kardinála děkovat? „Nedávej mi, co si já přeji. Dej mi, co potřebuji.“ (Exupéry).

Jan Rybář

Nezaměňujte pohyb s pohybem vpřed. Houpací kůň se pohybuje nestále a neudělá ani krok.

Alfred Montapert

Všichni synové synagógy jsou pod dáblem Jidášem - dokud se neobrodí v Kristu.

sv. Augustin

Proklít celý židovský národ oné doby, jehož příslušníci namnoze ani neslyšeli o Ježíšovi, to by bylo stejně nespravedlivé, jako kdyby někdo chtěl potrestat 60 milionů Němců - včetně mne - za Hitlerovy zločiny.

Kardinál Bea,

na II. Vatikánském koncilu v říjnu 1963

V klášterním kostele ve Vézalay v Burgundsku, je na kamenné hlavici zobrazeno se vši brutalitou oběšení Jidáše, a na druhém zobrazení útěšný pohled na snímání mrtvého Jidáše: prostý muž mu uvolňuje oprátku s krku, bere jej na ramena a odnáší domů, jako dobrý pastýř. Zbožný kameník, zdá se, před více jak osmi sty léty vzal vážně Ježíšova slova: „Má-li někdo z vás sto ovcí a ztratí jednu z nich, což nenechá těch devadesát devět na pustém místě a nejde za tou, která se ztratila, dokud ji nenalezne? Když ji nalezne, vezme si ji s radostí na ramena.“ (Lk 15:4-5)

Radujte se s dcerou jeruzalémskou a jásejte
Rnad ní všichni, kdo ji milujete!

Budete sát do sytosti potěšení z jejích prsů, budete s rozkoší pít plnými doušky z prsů její slávy. Budete sát nošeni v náručí, hýčkání na kolenou. Jako když někoho utěšuje matka, tak vás budu těšit. V Jeruzalémě dojdete potěšení. (Iz 66:10-13)

DVACETČTYŘI HODIN PRO PÁNA

- navrhl římský biskup František na 24. a 25. března. Naše farnost se zapojí. Kostel sv. Václava máme každý den otevřený od rána do večera, ale v pátek 24. března vás zveme na 18. hod. na bohoslužbu a pak zůstane kostel otevřený k adoraci - jak dlouho budeme chtít.

K porozumění adoraci nabízím pár následujících řádek.

Jako budujeme své vztahy s nejbližšími, tak podobně stále víc a víc promýšlíme bohatství Ježíšovy hostiny. Ptáme se, čím pro nás je, co do ní vkládá Ježíš a co do ní vkládáme my.

Je pro nás dobrořečením s hostinou. Sami nemáme dost vhodných slov pro děkování Bohu, proto vítáme Ježíšovo pozvání k jeho díkůvzdání. On při Poslední večeři do své modlitby nad chlebem a vínem vložil všechnu svou vděčnost Otcí za jeho přátelství, milosrdenství a věrnost svému lidu, za krásu a bohatství pozemského života a za přátelství svých blízkých (srv. MT 12:46-50)

Už dříve řekl: „V mém jménu se scházejí ti, kteří přijímají pravidla boží rodiny“ (srv. Přidáváme se k Ježíšově modlitbě tak, jak rosteme v porozumění té slavnosti a objevujeme další a další Překvapení.

Čím dál víc se noříme do sjednocení s Ježíšem a bratřími. To je Ježíšův záměr.

Latinské bohoslužbě lidé nerozuměli, kněz ji sloužil daleko vpředu v presbytáři (kam neměl nikdo přístup). V českých zemích lidé zpívali písně, ve Francii bylo ticho. Věřící se neodvažovali - pro svou hříšnost - přistupovat ke Stolu Páně. A nikdo jim neřikal, že Ježíš svou hostinu vystrojuje pro hříšníky (kteří chtějí být lepší).

Při staré liturgii přes kněze nikdo na Stůl neviděl, tak se zavedlo „pozdvihování“ Těla

a Kalicha Páně, aby lidé alespoň na chvíli zahlédly Tělo a Kalich Páně. Tělo Páně bylo vystavováno v monstranci - dříve neznámé. Vznikly adorační pobožnosti, aby se lidé - když už nepřistupovali k Ježíšově hostině - mohli alespoň v tichu delší dobu klanět Kristu.

Adorace nám zůstala. Klanění se Bohu patří k vrcholu modlitby dobrořečení.

Když je nám s druhými dobře, přejeme si: „Kdyby tak toto naše vzájemné porozumění a blízkost mohly trvat věčně ...“ Podobné přání máme při sjednocení s Ježíšem a jeho bratry při Večeři Páně. Jenže bohoslužba má svůj omezený čas - a my už často spěcháme jinam...

Agapé - pohoštění po bohoslužbě v některých kostelích - i nedělní oběd mají být prodloužením vzájemné „blízkosti“ a porozumění Hostině Páně (Bůh s námi doma není méně než v kostele, stačí jeho blízkost vnímat.)

Adorace je pokročilejším způsobem modlitby. Ticho může být trapné nebo rozpačité, pokud druhého neznáme, ale ve zralejším vztahu (ve kterém je naslouchání a rozhovor stále základnou pro porozumění), když vzájemně souzníme, už někdy není třeba slov.

Při adoraci buď promýšlíme Ježíšova slova, nebo v souznění s ním přebýváme před jeho Tváří nebo v jeho náručí ... /v

Izrael 1972

PROHLÁŠENÍ PORADNÍHO ODBORU ČESKOBRATRSKÉ CÍRKVE EVANGELICKÉ PRO OTÁZKY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ:

„Podle Bible byl svět nám lidem svěřen do péče, abychom byli dobrými hospodáři. Svoji činností jsme však náš svět přetvořili za dlouhá tisíciletí natolik, že především v Evropě nezbyvá mnoho míst, kde bychom měli šanci setkat se tváří v tvář s nenarušenou či nerušeně se obnovující přírodou. Taková místa chráníme především v národních parcích. Ty zaujímají 1,5 % rozlohy České republiky. Máme za to, že alespoň na tomto zlomku území musí mít ochrana přírody přednost před ostatními lidskými aktivitami - které mají naopak přednost na zbývajících 98,5 % našeho státu. Proto se přidáváme i my k výzvě poslancům

Parlamentu ČR, aby se při svém nadcházejícím hlasování / příští středu 1.3 hned po ránu / přidrželi původní verze novely zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve verzi schválené v prosinci 2016 Poslaneckou sněmovnou, a zamítli verzi, kterou 18. ledna 2017 schválila horní komora Parlamentu ČR. Senátní verze zákona totiž především narušuje jasnou definici cílů existence národních parků (§ 15), což nás vede k obavám, že by zákon v této verzi vedl k faktickému vyprázdňení pojmu „národní park“ v české legislativě a k ohrožení reálné ochrany přírody v Národních parcích České Švýcarsko, Krkonoše, Podyjí i Šumava.“

K přípravě na Velikonoce

Naslouchej víc Bohu a druhým. Každý den si všiměj obdarování od Boha a lidí, dodá ti to dobrou náladu. Oceň za to Boha i lidi.

Pozoruj krásu života. Každý den si zpívej. Mluv dobře o Bohu a lidech. Snaž se důvěřovat Bohu a nenechávej se přemáhat strachem. Snaž se ovládat svůj hněv a usiluj o trpělivost.

K přípravě na Velikonoce

Velice se nám osvědčila rodinná konference. Rodina se sejde v dobré náladě a nejprve se ptá táta své manželky: „Co by sis přála, abych změnil? Jednu věc.“

Pak se ptá dětí: „Co byste si přály, abych změnil na jednání s vámi?“

Pak se stejným způsobem ptá manželka.

Časem se začne ptát dítě (děti chtějí být velké): „Mohu se také zeptat, co byste si přály ode mne?“

Úkol, který si chci osvojit, nesmí být příliš veliký, ale také aby nebyl drobností. Každou sobotu večer si pak spolu říkáme, jak se nám to daří. Nejčennějším bohatstvím pro nás jsou dobré vztahy. Je důležité vidět, že nám na sobě vzájemně záleží a snažíme se růst. /v

Nepoužívej zraňující slova a mluv vlídně. Nestěžuj si, nemysli jen na sebe. Usiluj o laskavost a pozornost k druhým - je to nakažlivé. Buď štědrý k potřebným. Víc se usmívej.

ANTONÍN MANDL

Letos uplyne sto let od narození Antonína Mandla (27. března 1917 – 15. března 1972), jedné z výrazných osobností české církve po druhé světové válce. Jemu a jeho dvěma sestrami se dostalo pečlivé výchovy díky vzácné a obětavé mamince; otec rodiny totiž brzy zemřel. Ať – jak mu od mládí všichni říkali – maturoval na pražském arcibiskupském gymnáziu; podle svědectví některých spolužáků byl už jako gymnazista schopen číst knihy Romana Quardiniho v němčině. Rozhodl se studovat teologii a vzhledem k mimořádnému všestrannému nadání byl roku 1935 vyslán na studia do Říma. Zakončil je ve věku třiačtyřiceti let doktorátem a 21. prosince 1940 přijal kněžské svěcení. Poté pokračoval ve studiu na Papežském orientálním ústavu. Protože návrat do okupované vlasti nepřicházel v úvahu, dal se spolu s P. Jiřím Reinbergem k dispozici československé západní armádě. Po půlročním pobytu v Anglii se oba mohli konečně vrátit domů.

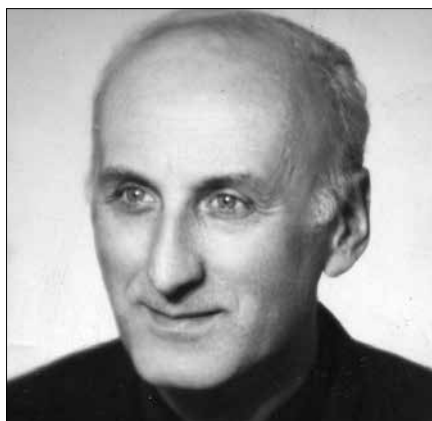
Prvním a zároveň jediným Mandlovým farním působištěm byly po dva roky Kralupy nad Vltavou. Pak mu arcibiskup Beran svěřil vedení pražské arcidiecézní katolické akce. Před komunistickým pučem stačil Antonín ještě v poslední chvíli dokončit Lesní školu pro skautské vedoucí. Pak nastaly zlé časy. Mandl věděl o politických soudních procesech v Rusku i o táborech na Sibiři a očekával podobné poměry u nás. Denně se proto fyzicky i psychicky připravoval na zatčení. Došlo k němu 9. června 1949. Zrůdná praxe StB však překonala i ty nejhorší představy. Inscenovanému procesu s Mandlem a dalšími významnými církevními osobnostmi a představiteli řeholních řádů předcházelo kruté mučení, které neskončilo ani po vynesení rozsudku. Mandl byl odsouzen k 25 letům odnětí svobody v nejtěžších věznicích.

Domů se vrátil 13. února 1964. Přes podloměné zdraví musel zprvu pracovat výhradně manuálně. Až za pražského jara mu vedení Ústavu teorie a dějin umění ČSAV nabídlo místo v dokumentačním oddělení.

Ani během dlouhého věznění se nepřestal zabývat problémy života ve víře. Bylo zapotřebí rozlišovat, co je pro křesťanské svědectví podstatné. I ve vězení zůstával Mandl věrný zásadě, že „život se tvoří z přítomné chvíle“. Rozhodl se proto využít příhodnějších období vazby k hledání odpovědí na otázky, jaké se vynořovaly v běžných rozhovorech spoluvězňů. Zvolil k tomu literární formu dialogu fiktivních postav, které si vyměňují názory na různá teologická a filosofická témata a docházejí ke správným závěrům. Úsporně napsaný text pak koloval mezi vděčnými čtenáři. Taková metoda „osvěty“ byla samozřejmě riskantní, texty někdy zabloudily k nesprávnému adresátovi, ale celou akci se skutečně podařilo udržet v tajnosti. Tak vznikly skromné sešitky o svědomí jakožto základním kritériem jednání, o cestě k Bohu skrze lidský čin. Později přišla na řadu témata

ekleziologická, jako např. lidský a boží podíl v církvi nebo ekumenismus, což byla ve vězení, kde se po léta setkávali křesťané různých denominací, otázka zvláště aktuální. Žádný z těchto „dialogů“ se pochopitelně v písemné podobě nezachoval. Nicméně později, v době pražského jara, se na Mandla obrátili mladí lidé z kostela Svatého Kříže na pražských Příkopech s prosbou o nové „dialogy“ na aktuální teologická témata, a ty pak byly v kostele čteny v rámci liturgie slova.

V roce 1968 se Mandlova činnost rozšířila. Především se zapojil do příprav Díla koncilové obnovy, laického hnutí, na jehož podporu přednesl jeden z významných projevů na Velehradě. V téže době se stal členem redakce nově založeného teologického časopisu VIA. V druhém čísle prvního ročníku zaujal čtenáře článkem *Kdo by se holandského katechismu bál?*, nadšenou recenzí nového holandského katechismu pro dospělé. V ní ocenil teologickou a pedagogickou hodnotu knihy i její strukturu: začíná člověkem – končí Bohem. A Mandl dodává: „Člověk má jistě povinnost otevřít se Bohu, avšak má právo, aby to mohl učinit ze své lidské půdy, na níž stojí. Slovo evangelia musí být člověku srozumitelné.“ Aby bylo možno začít o holandském katechismu diskutovat, ujal se Mandl jako jeden z prvních jeho překladu.

Mimořádnou inspirací se stal pro Mandla spis lovaňského jezuita Emila Mersche „La Théologie du Corps mystique“ (Teologie mystického těla). Na Merschovi, představiteli teologické orientace, kterou později reprezentovali konciloví teologové Yves Congar OP, Karl Rahner SJ, Henri de Lubac SJ či Hans Küng, Mandl zvláště oceňoval, že jeho teologie vychází z filosofické antropologie. Přes značné pracovní vytížení přeložil oba díly jeho spisu do češtiny (s pracovním názvem Teologie úplného společenství) a sám antropologické východisko rozvinul ve svém eseji *Srdce věci* (1968), který je jeho teologickým vyznáním. „Člověk se stává božím jen tím, že uskutečňuje své lidství. Cesta, která by začínala popřením sebe samého, je v základě pomýlená, poněvadž nikde nezačínající. - To znamená, že Bůh s námi počítá, že nás bere vážně v naší existenci, jakkoli omezené a někdy až příliš zatížené časem, prostorem i hmotou. Zkrátka Bůh nás miluje takové, jací jsme, a chce, abychom k Němu vystupovali svými lidskými

Sáček semen

Sáček z ráje, na něm se kytky shlíží, jak holčička ze vsi v svém úzkém zrcátku, dívíc se, jak se jeví ruměná a veliká! Když ho otevřu, co vidím?

Nic, než trochu smetí, jaké se najde, smíchané s myším trusem, ve vzdychajících jarmárnkách starých, opuštěných domovů.

Já ale vím, že se z nich na kusu trávníku zrodí tisíce střípků velkého, roztržitého chrámového okna, v nichž zpívá Boží chvála.

Já také jsem zežloutlé, suché semínko, s chomáčkem stříbřitého chmýru na cestu větrem. Přijdiž teď dobrá rozsévачka: a už v sobě cítím tisíce budoucích květů.

Suzanne Renaud
v překladu Jiřího Reynka

cestami, láskami a zájmy. I když je pak Kristem zbožšťuje, nemění je, a tak se z naší omezenosti rodí neomezenost.“ (Srdce věci s. 18 a 21).

V posledních letech života se Mandl věnoval převážně ekumenismu. Zvláště se zasloužil o zintenzivnění vztahů mezi českými evangelíky a katolíky. Z jeho podnětu došlo k rozborům členů synodní rady Českobratrské církve evangelické s biskupem ThDr. Františkem Tomáškem a poté k založení mezicírkevní smíšené teologické komise. Ta vypracovala dokumenty o vzájemném uznání křtu a o výchově dětí v konfesně smíšených manželstvích. Další práci této komise znemožnila zhoršující se společenská situace za tzv. normalizace. Mandlovo ekumenické smýšlení a jeho přesvědčení o oprávněnosti plné, tj. i eucharistické účasti na liturgii obou církví - názor, který ostatně zastává i současný papež František - zůstává inspirací pro dnešek.

Pro rozvoj ekumenických vztahů v naší zemi byla zvláště významná Mandlova oficiální účast a jeho projev na 17. synodu Českobratrské církve evangelické v Praze koncem října 1971. O závěrech a občansky odvážných požadavcích synodu adresovaných tehdejšímu státnímu vedení referoval Mandl 9. 11. 1971 na pastoračním dnu katolického duchovenstva v pražském Obecním domě. Text tohoto jeho posledního veřejného projevu je zároveň jeho duchovním odkazem.

Zbývá už jen povědět něco o jeho osobní situaci na sklonku života. Od roku 1969 pociťoval silné návaly únavy. Když konečně zašel na vyšetření, lékařský nález zněl: leukémie. Termíny stále častějších krevních transfuzí si Ať s lékaři domlouval tak, aby dokázal plnit pracovní závazky. V posledním souboru dialogů, jež rozeslal okruhu přátel, se zabýval biblickým textem o osmeru blahoslavenství. Epilog tohoto cyklu dopsal 3. března 1972 - dvanáct dní před smrtí.

Jaroslav Vrbenský

OČ BĚŽÍ,
aneb
ZÁŽITEK KLERIKALISMU
26. září 2016

Už několik let vzpomínáme s přáteli na svého učitele. Býval kaplanem v jednom pražském kostele, a tak se tam setkáváme při vzpomínkové mši. Jako jeden z nich tuhle mši sloužívám. Letos jako vždycky jsem přicházel do kostela půl hodiny před začátkem a v postranní lodi jsem potkal mladého, světlolasého kněze, oblečeného v krajkové albě, směřujícího do zpodobnice. Zastavil jsem ho a představil jsem se mu s tím, že za půl hodiny tam budu mít mši, jak je už dva měsíce domluveno. Požádal mě o celebret. To je knížka podobná pasu, kde se potvrzuje, že jsem knězem, kde působím atd. Udivilo mě to. Mám tohle dovolení doma v zásuvce. Nikdy se mě na to nikdo neptal, dnes už není společensky výhodné předstírat příslušnost ke kněžskému stavu. Kdysi z toho plynuly jisté výhody, takže k setkáním s falešnými kněžími docházelo. Řekl jsem mu to, ale on si myslí, že bych ho měl nosit spolu s občanským průkazem. Vyvedlo mě to z míry, nevěděl jsem, jak ho přesvědčit. Odvolal jsem se na Katolický týdeník, který v kostele prodávají. Byl jsem tam před třemi týdny vyfotografován na titulní straně. „Katolický týdeník nečtu.“ „Vždyť ho tady v kostele prodáváte, to se nepodíváte ani na titulní stranu? Co tedy čtete?“ „Jiné knihy.“ „Před čtrnácti dny jsem v KT měl článek o muži, kvůli kterému se dnes u vás v kostele sejdou jeho přátelé, jak to děláme pravidelně už několik let.“ Pokrčil rameny, byla to pro něho zcela zbytečná informace. Propadl jsem zmatku.

Nabídl jsem mu, že by mohl zavolat svého faráře nebo představeného, který mě nejspíše zná. Neměl mobil s sebou. Dal jsem k dispozici svůj, ale neznal číslo. V rozčilení jsem si nemohl ani vzpomenout na telefonní číslo arcibiskupství. A v té podvečerní době tam možná už nikdo ani nebyl. Řekl, že mě může vyzkoušet. Vybídl mě, abych mu odříkal Confiteor. To je jedna z úvodních částí latinské mše. Začal jsem a s malým zaváháním jsem ji dokončil. Naposledy jsem tenhle text říkal v roce 1966, přesně před padesáti lety. „To mě nepřesvědčuje“, řekl. „V kostele sedí řada lidí, kteří mě dobře znají celá desetiletí, mohou dosvědčit, že knězem jsem už pětapadesát let.“ Nevěděl jsem, co si počít, stál rovně jako svíčka a nejevil sebemenší zájem o zjištění pravdy. V zoufalství jsem mu nabídl latinskou definici transsubstantiace, jak ji formuloval tridentský koncil v roce 1563. Učili jsme se na fakultě, že tohle je nejsnadnější zjištění falešného kněze. Nabídkou byl uveden do rozpaků, ale odmítl ji. Nechal mě stát a odešel do zpodobnice. Uběhlo deset minut, začátek mše se blížil. Patnáct lidí už sedělo v lavicích. Přece neodejdu domů, když jsme se na setkání s přáteli těšili. Sedl jsem si dopředu do postranní lavice vedle staré paní kostelnice. „Vy mě přece znáte, už jsem tady poněkolkrát?“

„Ano, pamatuji si vás od loňska.“ „Nemohla byste se mě zastat před panem kaplanem?“ Dívala se před sebe a neřekla ani slovo. Další otázkou bych ji byl jen uváděl do rozpaků. Bezradně jsem šel do sakristie. Podíval jsem se do otevřeného kostelního diáře, kde bylo napsáno, že dnešní mši za našeho přítele budu celebrovat já. Rozhlížel jsem se, zda by někde bylo telefonní číslo na klášter, z něhož pan kaplan pocházel. Nenalezl jsem nic. Vtom vešla paní varhanice, kterou znám i z jiných kostelů, kde jsme spolupracovali. Vyprávěl jsem jí svoji potíž, ale spěchala na kůr, neměla moc času a s chodit je mnoho. Stál jsem tam bezradný, všechno ve mně vrlo. Ta bezmoc byla opravdu hrozná. Chodil jsem sakristií sem a tam. Co udělám? Odejdu vyzývavě z kostela, protože se nějak musím postavit vůči té aroganci. Vyzvu přátele, aby odešli se mnou. Nebo učiním další pokus, až se pan kaplan vrátí ze zpodobnice. Ale jaký? Nevěděl jsem. Vtom jsem si uvědomil, kde jsem: v kostele. Kvůli čemu jsem přišel? Abych se účastnil mše, památky poslední večeře Ježíše Krista. Ta přece probíhala v důvěrné atmosféře, v přátelském prostředí. Ježíš věděl, co ho čeká, a chtěl svým žákům sdělit, co ještě

zbývalo dopovědět. A v této posvátné hodině se mám vztekat, že něco nevyšlo podle mých očekávání? V tom okamžiku jsem si vzpomněl na vlastní hříchy. Pohoršuji se nad nějakým kněžským mládencem, který zatím zná život především z knížek. Ale kolik věcí v životě jsem sám udělal špatně! *Nejprve vyjmi ze svého oka trám, a pak teprve prohlédneš, abys mohl vyjmout třísku z oka svého bratra.* Je to současně Ježíšův příslib: Chceš-li žít pokojně, v Boží blízkosti, můžeš a musíš se dívat realisticky sám na sebe. Řekl: Nejprve *změň své smýšlení* o sobě. Opusť ten nápad, že máš vždycky jen dobrou vůli, že jsi hodný a dobrý. A nezoufej si z toho poznání. Podobně jako žádný duševně zdravý rodič nepodmiňuje svou lásku dobrými skutky nebo poslušností svého dítěte, neztrácí Pán Bůh ze svého laskavého zřetele ani tebe. Pán Bůh miluje kdykoliv i tebe. Dokonce ve chvíli poznání svého reálného stavu jsi mu nejbliže.

Když mně před desetiletími *Hospodin poslal svého anděla* v podobě mého kamaráda, který mě přiměl k realistickému pohledu sama na sebe, zděsil jsem se. Až pohnáhl a klopotně jsem si přiznal, že nejsem lepší než naši otcové. Že jsem stejný jako kdokoliv jiný. Že musím

věnovat čas poctivému náhledu na svůj život, abych jej uviděl bez příkras a omluv. Přiznat si všechnu touhu po uznání a pochvalě. Nemám sebemenší důvod se vyvyšovat a tvářit se jako posvátná osoba. Ublížil jsem lidem svou liknavostí, nezájmem, povýšeností. Zklamal jsem naděje mnohých. Nevěnoval jsem dost pozornosti některým, kteří se na mě obrátili s prosbou o pomoc. Odložil jsem to, zapomněl jsem na to. Nezastal jsem se dostatečně někoho, kdo byl v tísní. A to všechno ještě nedávno, a možná zítra znovu. Je mi to velmi líto.

V té chvíli se stalo něco, co jsem vůbec nečekal. V jediném okamžiku mi srdce přestalo zuřivě tlouci a do celého těla mi vstoupil naprostý klid. Stalo se cosi přímo v mé tělesnosti. Nikoli pouze dojem nebo představa nebo touha. Jakási skutečná fyziologická změna. Jak je to možné? Nikdy jsem nic podobného v takové síle nezažil.

Najednou jsem měl soucit s panem kaplanem. V téhle chvíli na něm nezáleží. Já jsem taky v životě udělal všelicos, k čemu se nerad hlásím. Ani kdyby neplatilo církevní přesvědčení, že každá svátost působí *ex opere operato* a je platná bez ohledu na rozpoložení udělovatele, nemusím vztekle odejít, ale mohu uprostřed svých kamarádů být této mši přítomen. Není to divadelní představení jednoho herce, ale společné konání všech přítomných. Odešel jsem v naprostém klidu ze sakristie a posadil se do lavice. Udiveným přátelům jsem sdělil, jak pan kaplan posoudil situaci. Kroutili nevěřícně hlavami, ale já jsem byl zcela klidný. Otevřel jsem zpěvník a začal s ostatními zpívat mešní píseň.

Pan kaplan přišel k oltáři, a co bylo možné, konal po starodávnu, jak to bývalo při předkonciliálních mších. Položil kalich s velem na oltář, předtím otevřel burzu a rozložil korporál. Všimnul jsem si, že má štólu přeloženou přes prsa, jak bývalo před reformou zvykem. Pak už jsem nasledoval očima jeho jednání, jen jsem naslouchal po mnoha letech zase římskému kánonu, i když česky. Nakonec jsem si přece jen dovolil menší protest. Odmítl jsem přijetí namočené hostie do úst, a řekl jsem: „Mně stačí pod jednou“.

Pokud mě v průběhu této mše něco nemešního napadlo, pak to byl soucit s lidmi, kteří se mohli a mohou ještě setkávat s takovým klerikálním povýšenectvím. Proto jsem přesvědčen, že zcela zaslouženě *přichází doba soudu* na církev. Ve ztrátě důvěry, v opovrhování a posměchu. Naneštěstí kromě nás, kleriků, kteří si to zaslужujeme, to odnášejí i nevinní věřící.

Zůstává ovšem i trvale platná a nepřekonaná osvobozující nabídka návratu k evangelium Ježíše Krista. K jádru Ježíšovy dobré a optimistické zprávy, kterou je příslib i reálná možnost pokojného života na této zemi.

Pavel Kuneš, farář v Klecanech

(Pavel Kuneš napsal nadřazenému povýšeného kaplana, a pan opat se - na rozdíl od kaplana - omluvil.)

NĚMECKÁ METODA KROTÍ SPORY O DĚTI

Rozvod patří mezi nejstresovější chvíle v životě. V tuzemsku je zažívá každý druhý pár. Ne každý ale dokáže rozchod unést tak, aby potomky nevystavil doživotnímu traumatu. Jako řešení se ukazuje německý model. Rodiče vede k dohodě i bez verdiktu soudu.

Ona psychologka, on policejní komisař. Oba znají svá práva a oba se jich těžce dožadují před opatrovnickým soudem. Hned na začátku sporu, kdo a jak bude vychovávat potomek, má soudní spis na výšku přes 40 centimetrů. V celém příběhu je ale blaho dítěte spíše stranou.

Takové případy eliminuje takzvaná cochemská praxe. Vede rodiče k tomu, aby se dohodli dříve, než se ocitnou před soudem. A podle zkušeností novojičínského okresního soudu, který tento model testuje několik měsíců, je tak skutečně možné zabránit táhnoucím se sporům.

Spolupráce všech

Hlavní roli podle Vladimíra Poláka, místopředsedy soudu, hraje čas, který sociální pracovníci nebo i soud věnují rozhádané rodině. „Všechny instituce mají stejnou filozofii, tedy aby řízení končila dohodou,“ řekl Polák.

Asi 40 procent případů, o které se staral orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD), se před soud skutečně nedostalo. A více než 90 procent těch, které prošly kolečkem pomoci všech institucí, skončilo schválením dohody rodičů. Opatrovnické spory by proto podle něho měly doznat změn: „Zahraniční praxe ukazuje, že je dobré, pokud se rodiče před začátkem jednání vzdělají,“ odkazuje na systém, kdy rodiče dostanou informace, jak spory probíhají.

Znesvářené rodiče si tak nejdříve pozve na schůzku OSPOD. „Nestává se, že by společně nepřišli. Vysvětlujeme jim, že už toto považujeme za projev rodičovské kompetence,“ vysvětlil Polák.

Pokud k dohodě nedojde, soudce se setká s oběma rodiči do tří týdnů po zahájení řízení na neformálním jednání a doporučí jim odbornou pomoc. „Soudci někdy váhali, jakou formu odborné pomoci doporučit rodičům. A stávalo se, že se netrefili. Nemají totiž vzdělání, aby to dokázali posoudit,“ vysvětlil Polák s tím, že novojičínský soud proto spolupracuje s odborníky, kteří najdou vhodné řešení. Soudce pak nařídí jednání za další tři týdny. Pokud se rodiče i přesto nedohodnou, upustí soud od neformálního jednání a, jak říká Polák, dojde na autoritativní rozhodnutí.

Změny i shora

Zakladatelka spolku Cochem Markéta Nováková, která se snaží cochemskou praxi v tuzemsku rozšířit, volá po spolupráci s ministry. „Teď je velmi dobrá doba, aby začaly přicházet vstříc této iniciativě zdola i systémové změny shora,“ apelovala. Ministr spravedlnosti Robert Pelikán (ANO) i ministryně

Po. Při. Před

Právo dítěte je přednější tužbám rodičů

Míváme tendenci řešit zásadní otázky jako vládu s komunisty, zdanění bank či evidenci tržeb. Témata, jichž je plná televize i noviny, ale často ovlivňují náš život mnohem méně než predátorské exekuce, oligopolní části trhu či třeba...rozvodová praxe. Rozpadá se zhruba polovina všech manželství (45–50 procent), přičemž málokdo si myslí, že by u nesezdaných párů byla situace lepší. Teď to klíčové číslo: skoro ve dvou třetinách rozvodů jsou oběťmi nezletilé děti. A o ty nám jde, protože ty zatím zdejší právo a praxe chrání mnohem méně, než by bylo třeba. Protože konflikt mezi rodiči odskáče vždy právě dítě. Pokusy se zaváděním cochemského modelu (dle německého kraje Cochem Falz, kde s hledáním „nejmenší újmy“ před čtvrtstolím začali) ukazují, že i u nás se špatné časy začínají měnit. V mnoha státech je svoboda rozvádějících se značně limitována, právě s ohledem na práva dětí, které chtějí mít maminku i tatínka. Náš právní řád se sice o nejlepší zájmu dítěte místy zmiňuje, ale praxe je bohužel výrazně jiná.

A tím se pomalu dostáváme k pointě: je výtečné, když se rodiče ještě před rozvodem naučí spolu mluvit a plánovat co nejmenší újmu v období po rozpadu rodiny. Časem třeba začneme přemýšlet i nad tím, aby děti trpěly co nejméně při rozkladu partnerství. A úplně nejlepší by bylo, kdyby rodiče, kteří si jdou vzájemně na nervy, jednali s nějakým mediátorem ještě před definitivním krachem. Třeba by zjistili, že pro malé dítě je ukončení „nesnesitelného vztahu“ mnohem větším utrpením než pro nešťastné rodiče zůstávání v něm. Jak říkají psychologové: aspoň do doby, než dítě nafasuje občanku.

Petr Kamberský, LN 20. 2. 2017

sociálních věcí Michaela Marksová (ČSSD) přislíbili, že o změnách v praxi OSPOD a soudů budou jednat.

Podle místopředsedy novojičínského soudu se navíc začínají ke cochemské praxi přiklánět i další soudy v republice a je také zájem o školení, jak praxe probíhá. Podle soudního znalce Oldřicha Matouška by se takto dalo vyřešit až 80 procent případů.

Současný systém přesto pořád podle referentky OSPOD z Krajského úřadu Moravskoslezského kraje Zdeňky Koučné vede rodiče k tomu, aby se soudili. „A rodiče mají rádi, že mají vše černé na bílém,“ sdělila. Svoji odpovědnost tak přehazují na soudy nebo sociální pracovníky.

Soudy loni musely rozhodnout, kdo bude o dítě pečovat, ve více než 52 tisících případech. Ukazuje se také, že střídavá péče je na vzestupu - loni šlo o 1945, předloni o 1710 případů. Zda jde o nejlepší řešení pro dítě, nebo kompromisní pro rodiče, je podle odborníků otázkou.

Michaela Kabátová, LN 20. 2. 2017

EVROPA NA ROZCESTÍ, POPELEČNÍ STŘEDA A MY

Na Popelečení středu roku 2017 do Evropského parlamentu přišel předseda Evropské komise Jean-Claude Juncker. Představil patero scénářů dalšího vývoje. Jakoby přinesl rozcestník, postavil ho před poslance a upozornil, že se blí-

žíme ke křižovatce, na níž se bude rozhodovat o další cestě.

A skutečně: je tu výročí podpisu Římské smlouvy (25/3/1958). A tak bude příležitost nejen mluvit o minulosti, ale také přemýšlet, kudy dál. Kulisy, které postavila tomuto výročí Amerika Donalda Trumpa, Brexit, hlasy volající po jednoduchých řešeních, Putinovo Rusko nebo stále složitější situace na severu Afriky, východní Evropy a na Balkáně, pak podbarvuje apetit komunistické Číny.

Kam chceme patřit? Opravdu chceme mít platy jako čínský dělník? Nebo sociální ne-výhody zemí, kde žádné nařízení Evropské komise neplatí, takže si lze opravdu dělat, co si kdo zamane?

Těch pět cest, které Juncker nabízí, je na výběr i pro nás. Výběr sahá od té nejméně náročné - zachovat společný trh, vše ostatní pustit k vodě - až k té nejtěžší, která předpokládá posilovat spolupráci a společné instituce, nebo vybírat společnou daň.

Posilovat spolupráci může být za určitých podmínek (jako silnější subsidiarita a úcta k vůli občanů) skutečně tou nejrozumnější volbou. Žijeme v tak propojeném světě, že nemůžeme na jedné straně kritizovat „Brusel“, a zároveň mu nedat pravomoc na to, aby konal. A k tomu navíc spokojeně volit politiky, kteří sice jednání v Bruselu prolonoší, ale doma o to více dělají randál a vystupují na barikády. Dokument byl zveřejněn na Popeleční středu. Když papež Benedikt XVI. uvažoval o roli křesťanů v dnešním světě, připustil, že církev už není vlivnou institucí. Křesťané jsou stále více v menšině. Ale mohou se stát „kreativní menšinou“. Kreativita má cosi společného s tvořením a se Stvořitelem. Ten přeci může tvořit vše stále nové i dnes. A kreativní člověk ví, že bez in-spirace není nic. Ví, co to je nechat se oslovit Duchem.

Oceňuji, že Juncker sepsal tento dokument a předložil ho k diskusi. Bude se vyžadovat odpověď i od nás. Jakožto členská země máme plné právo a výsostnou povinnost do věcí mluvit. Začala volební kampaň. Parlamentní a prezidentské volby nás budou provázet po několik dlouhých měsíců. Na té křižovatce se rozhoduje o budoucnosti každého z nás. Hledejme mezi politiky právě ty, kteří přinesou kreativní odpověď na výzvy dnešní doby. A s espiitem nám vysvětlí, kudy dál.

Pavel Fischer, ředitel STEM

AKTUALITY

Farnost sv. Václava srdečně zve na:
Duchovní obnovu s Josefem Kordíkem
11.3. 9.30 - 12 hod. - Ostrov na Orlici.

Oblastní charita srdečně zve na divadlo
Teátru Pavla Šmída: **Pohádka z budíku**
16.3. v 18 h. v Orlovně.

Vstupné dobrovolné. Koledníci a všichni, kdo zdarma pomáhají s Tříkrálovou sbírkou.

Česká křesťanská akademie Letohrad zve na přednášky:

- **Josefa Kordíka: Čtyři stupně duchovního vývoje podle Scotta Pecka**
10.3. v 19 h. - evangelický kostel.

- **Filipa Čapka: Jak žít s Biblií**
18.3. v 19 h. - evangelický kostel.

- **Jefima Fištejna: Putinovo Rusko a Evropa**
21.4. v 19 hod. - evangelický kostel.

Návštěvy nemocných před Velikonocemi od 3. do 6. dubna si domluvíte s panem farářem osobně nebo na tel. 731 402 236.

Velikonoční pohledy - malované dětmi z Misijního klubka si můžete koupit v neděli 26.3. po bohoslužbách v Lukavici a na Orlici a v neděli 2.4. po bohoslužbách v Letohradě a v Mistrovicích.

Setkání rodičů, jejichž děti poprvé přijmou pozvání ke Stolu Páně, 4.4. ve 20 hod. na faře.

Diecézní setkání mládeže 9.4. v H. Králové.

Misijní štrůdlování - po bohoslužbách v neděli 30.4.

FARNÍ RADA INFORMUJE

Z pastorační rady 15. února:

Seminář „Jak žít spolu, když jsme různí?“ 14.1., byl hodnocen dobře, přípravná skupina vytvořila strukturovaný program, sešlo se cca 40 lidí s různými názory. PR navrhla pokračovat v započatém, doříkat, co se nestihlo, a pak začít realizovat konkrétní věci.

Na Ekumenickou bohoslužbu 29.1. přišlo hodně dětí, které se zapojily do programu. Příště nutno oslovit víc lidí na přípravu programu. Pan farář navrhl povzbudit zájem farníků o ekumenu vytvořením prostoru pro vzájemnou diskusi ke sdělení vzájemných pohledů, postojů, schémat, historických souvislostí.

Květná neděle - čtení pašijí, v kostele sv. Václava bude opět zpívat Familia cantorum, na Orlici připravíme scénku „jezd Ježíše do Jeruzaléma. Odpoledne bohoslužba smíření - zájemci o vypracování vyznání vin, nechť se hlásí u p. faráře.

Zelený čtvrtek - Představení dětí, které letos poprvé přijmou Tělo a Krev Páně. Poděkování těm, kteří nezištně slouží druhým - posílejte, prosíme, návrhy.

Velký pátek - bohoslužby začnou v 15 hod. na Václavské náměstí, sopotnický soubor předvede pašije, druhá část bohoslužby bude pokračovat v kostele.

(Podrobný pořad slavení Velikonočních svátků uvedeme v dubnovém Okénku.)

Přednášky o Velikonocích paní katechetky Jany Skalické ve školách: 14. - 23.4.

Brány památek dokořán 22.4. - zájemci o pomoc s organizací a s nápady, jak zaujmout veřejnost, se mohou hlásit u pana Milana Šulce. 23.4. Diecézní **svatovojtěšská pouť**.

Večer v kostele na Kunčicích - pátek 12.5., společenské setkání s kulturním programem, nové zprávy o úpravě bývalého hřbitova a okolí kostela.

Víkend rodin 26.5. na Vesmíru - zájemci hlase se do konce dubna u paní Jany Skalické.

Ministranti - léta hledáme někoho, kdo by o ně pečoval, věnoval jim asi jednu hodinu měsíčně. Zájemci se mohou hlásit u členů PR.

Pamětní list ke křtu je hotov. Jste někdo ochoten pokaždé vypracovat text o významu křestního jména? Hlaste se u členů PR.

Dopisy dětem z „Adopce na dálku“ budou do Indie psát naše děti z náboženství.

VPR se sejde 27.3. v 17.30 hod. na faře.

Cestopisné čtvrtky - Severní Namibie
Beseda a videoprojekce manželů Náhlíkových
16.3. v 15 hod. - restaurace Nový dvůr

Velikonoční výstava: Jaro v muzeu
29.3. - 13.4. - městské muzeum
Vstupné: 30 Kč dospělí; 20 Kč děti, studenti a senioři; zdarma děti do 6 let; 70 Kč rodinné.

Výstava: Dřevěné sochy Martina Petra
4.4. - 21. 5. - přízemí zámku
Vstupné: 30 Kč dospělí; 20 Kč děti, studenti a senioři.

BŘEZEN VE STREETU

Taušlova 714, Letohrad, tel. č.: 731 420 344
Facebook: NZDM Street-Letohrad

6.- 10. 3. **jarní prázdniny**
Změněna otevírací doba klubu, každý den 10:00 - 17:30 hod.

po 13. 3. **Renne dang & jay diesel**
Přijďte si popovídat, vyfotit nebo se na něco zeptat raperů z BlakkWood Records.
úť 14. 3. **zavřeno**

po 20. 3. **keramická dílna**
Přijď si spolu s námi vyrobit něco z hlíny.

Po 27. 3. **turnaj speed cups**
Zábavná akční hra na rychlost a postřeh.
Téma měsíce: Jak a proč si stanovovat cíle
Máš stanovený nějaký cíl, kterého chceš dosáhnout? Nevíš, jak na to? Poradíme Ti, jaké cíle si stanovovat a jak si je splnit.

Přátelství Boha křtem přijal

12.2. Matouš Skalický

Ke vzkříšení jsme vyprovodili

10.2.	paní Annu Buryškovou	85 let
	paní Martu Dolečkovou	91 let
13.2.	pana Karla Peškara	77 let
	pana Antonína Nováka	88 let
17.2.	paní Jaroslava Kláštěreckou	94 let
20.2.	paní Máriu Koskovou	91 let
24.2.	paní Janu Hercikovou	77 let
27.2.	pana Františka Matyáše	85 let

Sbírku na opravu střechy kostela sv. Václava - vyhláshuje Farní rada. Sbírkou každé první neděle v měsíci věnujeme na tento účel.

Příspěť můžete i na **účet: 1323857329/0800**, variabilní symbol: 333
Děkujeme Vám za Vaši pomoc.

Blahopřání

Pane Františku Stejskale, blahopřejeme Vám k Vaší osmdesátce. Děkujeme Vám také za vše, co jste udělal pro naši farnost.

Poděkování

Děkujeme panu Pavlu Fischerovi za výbornou přednášku „Kam kráčí Evropa?“

BLAHOPŘÁNÍ JAROSLAVU VRBENSKÉMU K JEHO PĚTAOSMDESÁTCE

Milý Jaroslave, za mnohé jsme Ti vděční. K Tvému jubileu Ti přejeme vše nejlepší. Děkujeme Ti za všechny krásné a důležité knihy, které jsi přeložil nebo jim, jako redaktor Vyšehradu, pomohl na svět. Velice jsi přispěl k duchovní kultuře této země. Mnozí Ti vděčíme za Tvé přátelství. Vždy jsi víc myslel na druhé než na sebe. Jsi pro nás vzácnou a příkladnou osobností. Škoda, že ses ve své skromnosti vždy bránil knize rozhovorů, zažil jsi věci, které už nikdo nezná. Během 13 let ve vězení ses setkal s řadou osobností v náročných situacích, ve kterých se projevuje a tříbí charakter. Nikdy jsi o sobě nemluvil, musíme čekat, až jednou bude zjeveno Tvé vnitřní bohatství. Mě mrzí, že jsem Ti neuměl patřičně projevit svůj obdiv a vděčnost.

Václav Vacek

Seminář DĚTI A BOHOSLUŽBA

Pastorační rada připravila na podzim seminář na téma Děti a bohoslužba. 8. října se v Centru pod střechou sešlo přes 30 lidí, převážně rodičů dětí předškolního a školního věku. Účastníky přivítala Jana Andrášová, členka farní rady, zodpovědná za okruh rodin s dětmi. Seminář uvedl pan farář Václav Vacek úvahou „Rodiče prvními anděly dětem“. Zdůraznil důležitost osobního příkladu rodičů ve výchově dětí a také modlitbu Izraele, ve které je zakotven program pro rodiče. Paní Marie Bernardová v pojednání „Co bychom měli vědět o bohoslužbě slavené s dětmi“ připomněla, že jedním z úkolů rodičů je zprostředkovat dětem základní lidskou výchovu, na niž náboženská výchova teprve navazuje, zmínila důležitost společného slavení bohoslužeb a představila různé možnosti slavení pro děti. Paní Simona Hybšová předestřela ve svém příspěvku „Bohoslužba a potřeby dětí v různých vývojových obdobích“ potřeby a projevy dětí v různém věku, důležitost autenticity rodičů. Paní katechetka Jana Skalická se podělila o zkušenosti z výuky náboženství, představila Katechezi dobrého pastýře a manželé Suchomelovi z Českých Libchav se podělili o vlastní praktické zkušenosti s přípravami dětí na bohoslužbu.

Následovala práce a **diskuse v pěti skupinkách** na čtyři předem daná témata. Jejich výstupy shrnul Josef Bernard do následujícího souhrnu:

Cílem textu není podat odpovědi na dané otázky ani zobecňovat platnost odpovědi na širší skupinu lidí. Rovněž text nijak nekvantifikuje, které názory se objevovaly častěji, a které byly v debatách spíše ojedinělé. Zpracování přehledu je vedeno snahou ukázat širokou paletu názorů a různých přístupů, které v debatách zazněly.

1. Proč chodím v neděli do kostela? Těší mě slavení nedělní liturgie?

- Bohoslužba je prostorem pro vzájemné setkání a prožívání společenství. Dává radost z možnosti být spolu, prožívat vztahy ve farnosti. Umožňuje cítit se jako součást širšího společenství. K vytváření farního společenství v letohradské farnosti pozitivně přispívá mimo jiné občerstvení po bohoslužbě a různé aktivity během roku, např. víkend pro rodiny.
- Při bohoslužbě má velký význam kázání. Je příležitostí ke vzdělávání se.
- Význam nedělní bohoslužby jako rodinné slavnosti nebo rodinného rituálu. Bohoslužba může být určitým druhem rodinné oslavy, a zároveň společná účast s dětmi pomáhá předávat dětem křesťanské životní postoje.
- Bohoslužba je součástí pravidelného řádu života, účast na ní má význam pro chápání sebe sama jako křesťana, pravidelná účast pomáhá udržovat křesťanské životní směřování. Bohoslužba je také formou sebevýchovy.
- Bohoslužba je prostorem pro setkání

s Bohem i pro osobní modlitbu. Je místem, kam lze donést své osobní radosti a starosti, prostorem pro poděkování Pánu, uvědomování si toho, že Bůh slouží lidem.

- Bohoslužba může být událost, která nabíjí pozitivní energii do dalších dní.
- Bohoslužba může být i problémem a být prožívaná jako spíše přetrpěná. Jiné formy společného setkávání by byly více vítané.
- Účast na nedělní bohoslužbě někdy a někde těší více, jindy a jinde méně. Důležitým rozlišovacím kritériem je osobní příprava na bohoslužbu a příprava v rodině. Obojí pomáhá prožít bohoslužbu tak, aby z ní měl člověk radost. Dalším důležitým znakem je to, jestli se v kostele utváří společenství, do nějž člověk patří. Podstatná je také role faráře a jeho schopnosti oslovit účastníky, zejména kázáním.

2. Co z toho na mně mohou vidět moje děti? Co od nás mohou děti odkoukat?

- Rodiny se potýkají během nedělního rána s problémem časového stresu spojeného s nutností vypravit do kostela děti a zároveň připravit oběd. To někdy vede k extrémní časové náročnosti a vyjatým situacím. Pro jejich odbourávání je dobré věnovat přípravě na prožití neděle už část soboty. Děti vznikající stres vnímají.
 - Děti dobře poznají, jestli rodiče prožívají bohoslužbu upřímně a jestli je pro ně slavení bohoslužby významnou součástí života.
 - I děti vnímají význam společenství, které bohoslužba vytváří. Mohou prožívat vztahy s kamarády a také vidí, že dospělí mají uvnitř farnosti vztahy, kterých si cení.
- ### 3. Co by mým dětem pomohlo, co by potřebovaly, aby se v kostele cítily dobře, aby se tam těšily, aby si vytvořily vztah k Bohu, druhým, ke slavení liturgie?
- Význam zapojování dětí do dění při bohoslužbě. Děti těší, když se na slavení bohoslužby mohou v různých okamžicích aktivně podílet. V kostele na Orlici je takových příležitostí vytvořena celá řada a rodiče je oceňují.
 - V diskusi zazněly i argumenty proti příliš silnému důrazu na vytváření velkého množství příležitostí pro zapojování dětí

při bohoslužbě. Je dobré, když se děti učí strávit bohoslužbu společně se svými rodiči a postupně vrůstají do slavení dospělých.

- Je důležité dbát na naplňování základních potřeb dětí: aby v kostele nebyly unavené, aby byly najedené, nebyla jim zima.
 - Pro děti, podobně jako pro dospělé, je důležité, aby v kostele mohly prožívat společenství a mít kolem sebe své vrstevníky.
 - I pro dětské prožívání bohoslužby je důležitá domácí příprava. Bylo by možné, aby pan farář v předstihu posílal rodinám téma a poznámky pro přípravu s dětmi.
 - Důležitý vliv na prožívání dětí má nálada rodičů. Děti se cítí dobře, když se cítí dobře rodiče. Stres rodičů z problémů „všechno stihnout“, ale také z toho, jak se děti budou v kostele chovat, nepřispívá ke spokojené atmosféře. Dobré je, když se doma podaří „udělat si čas na neděli“. Rodiče oceňují, když kolem sebe v kostele vnímají podporu ostatních projevující se tím, že ostatní účastníci nedávají najevo, že by je projevy dětí obtěžovaly.
 - Hranice toho, kdy lidé vnímají, že děti příliš vyrušují, je různá. Rodiče se často stresují zbytečně, protože projevy jejich dětí ostatní nemusí vnímat jako příliš rušivé.
 - Nedělní bohoslužba je pro děti poměrně dlouhá a vydržet ji může být náročné. V jiných prostředích děti ale také vydrží dlouhou dobu.
 - Padl návrh na zavedení občasných dětských bohoslužeb v neděli na Orlici. Současné dětské bohoslužby ve středu v kostele v Kuncicích řada rodičů oceňuje, ale pro některé rodiny je účast z časových důvodů obtížná. Problém je rovněž v zimě, jde o velmi studený kostel.
 - Padl návrh na zavedení „nedělní školy“ během některých částí nedělní bohoslužby na Orlici. Tato forma zvláštních aktivit pro děti během nedělní bohoslužby může mít různé podoby a být různě dlouhá. Na organizaci by se mohli podílet, nebo ji převzít, sami rodiče. Zařazení podobné aktivity pro děti ale má i odpůrce. Možnost prožívat celou bohoslužbu společně s dětmi je rovněž vysokou hodnotou. Navíc umožňuje dětem přirozeněji vrstvat do slavení celého společenství. Prostorové zajištění separátní aktivity pro děti na Orlici je spíše problematické, ale neřešitelné. V blízkosti kostela chybí farní centrum.
- ### 4. Jak jinak také slavíme neděli?
- Základem slavení neděle jsou aktivity pořádané s celou rodinou, které ozvláštňují neděli a stmelují rodinu (slavnostní oběd, výlety, rodinné oslavy).
 - Ke slavení neděle patří i slavnostní oblečení a různá výzdoba (nazdobený stůl).
 - Neděle se využívá i k udržování vztahů k dalším lidem, probíhají návštěvy k příbuzným a přátelům.
 - Některé rodiny využívají zvláštní rituály usmíření před odchodem do kostela nebo večerní sobotní rituály.

Josef Bernard/M

DOPISY ČTENÁŘŮ

O HRDINECH

Nevím, možná je to jarem, co je cítit ve vzduchu, když se sluníčko rozhodne, že vykoukne z mraků. Možná něčím úplně jiným, že přemýšlím o hrdinech a vzorech.

Samozřejmě jsem mačkala palce vždycky, když naši biatlonisté přistáli s flintou na „lež-

ANNA BURYŠKOVÁ

Zesnula 1. února ve věku 85 let a rozloučila se s námi odhodlaně a svěbytně, jak měla ve zvyku, orelským heslem na parte: „V srdci víru, v paži sílu, v myslí vlast!“

My se s ní loučíme malým kamínkem do mozaiky pestrobarevného obrazu její osobnosti.

Dvě dámy v kostele

Sedávám v kostele za dvěma čupr dámami. Obě vdovy, vždy pečlivě ustrojené, štíhlé pevné postavy, osm křížků na bedrech. Jejich naondulované bílé vlasy vypadají ze zadu jak květy hortenzií. Pokaždé přijdou podobně oblečené. Jednou v pěkných kostýmcích s páskem, v létě v pestrých rozevlátých šatech, v zimě v dlouhém prošívaném kabátku a kalhotách, jindy v kostkované sukni, sáčku a s baretem na hlavě. Ale vždycky stejně! A to mně nejde na rozum: Jak to, že se vždycky strefí do vkusu té druhé? Pochybují, že by si večer volaly: „Ančí, v čem jdeš zítra do kostela?“ Ne. Tyhle ženy jsou prakticky založené. Ony to prostě mají v sobě. Snad sesterské spříznění duší, léta života nablízku té druhé, podobné vnímání tepla nebo chladu, podobný vkus, daný jim možná mamčiným prvorepublikovým příkladem... Většinou v kostele kolem obou žen poskakují roztomilá pravnučata, která vždy vykouzlí jejich úsměv - upřímný, malilinko přísný, ale laskavý. V zimě - opravdové zimě, kdy by do kostela psa nevyhnal - sedí tyhle dvě paní nalepené tak těsně na sebe, že se i hlavami dotýkají, aby uchránily zbytky tělesného tepla. Nemůžu se na ně nikdy vynadávat, na ty dvě krásné šedé holubičky... /M

ce nebo stojce“, a pokud to byli Kyšperáci, mačkala jsem i ty v botách.

A dojalo mne, kolik lidí z Letohradu se k těm našim slavným hlásilo a jak hezky. A je-li pravda, co říkala paní ředitelka Skácelíková, že školy hledají v biatlonistech vzory pro své žáky (ona to řekla jinak, ale tenhle smysl to mělo), je třeba letohradským kantorům zatleskat.

Opravdu je pro život, který se začíná a který teprve hledá ideály a cíle, důležité předestřít tu nejširší paletu možností. Když mládí nejen vidí úsilí, touhu po vítězství, fair play, statečné přiznání příčin neúspěchu i bezmeznou radost z vítězství, ale dokonce se nositelů těchto vlastností může dotknout, co víc si přát?

Sport jistě není všechno. Ale nikde jinde hra podle pravidel a jejich dodržování - fair play - není tak zřejmá.

Česko je v biatlonu třetí na světě, to je dobrý výsledek. Letohrad má opět své hrdiny a mladí mají u nás své vzory na dosah ruky.

Kéž by to nejen v Letohradě vydrželo. Naši úžasnou - skoro bych řekla národní vlastností - je přece snaha sešupovat hrdiny z piedestalu. (Totiž, když už se onen jedinec vůbec dostane do stadia, že je alespoň částí národa oceňován. Daleko častěji tu významnou osobu raději zapřeme, než bychom s ní vstoupili v jakoukoli soutěž.) Hledáme na osobnostech třeba jen jeden křivý chlup, jen aby se ten, kdo aspiruje na významnost, stal tím řadovým plebejcem. A ti viditelní a slyšitelní hledači chlupů, ti škůdci národního sebevědomí, neváhají míchat historickými událostmi, utřepat je tak, aby vyzněly, když ne úplně hanlivě, tedy alespoň tak, aby si divák nebo čtenář mohl říci: „No tak to vidíte! Tak slavný a tak zkažený!“ Musíme si přece dokázat, že kdekdo, kdo se stal obecně známým, ke komu se v těžkých chvílích utíkáme pro jeho kumšt, pro jeho postoje, měl v minulosti nějaký škraloup. Nemůžeme připustit, že talent, touha po vzdělání, vůle, prozíravost, odvaha snášet těžký úděl vynesly do obecného povědomí třeba Němcovou, Masaryka... Málokdo si přečte dílo těchto ikon, ledakoho ale pošimrá, že přece pámbuví, jak to bylo s jejich rodiči.

Jak jen to udělat, aby do našeho krevního oběhu káplo trochu francouzské krve. Napoleon zničil Evropu a utratil spoustu životů mladých Francouzů, Francouzi prohráli kdekterou další válku, za 2. světové kolaborovali s nacisty, a jak jsou hrdí na svou zem, na své dějiny, na své francouzství!

Mám radost, že je Letohrad na své novodobé hrdiny pyšný. Z Letohradského zpravodaje vím, že se stará o mnohý dobrý příklad hodný zveřejnění.

Tak ať to Letohradu vydrží. EN

Dvě ukázky z knihy Iboje Wandall-Holm: „Moruša“

Následky Mnichovské dohody vyvolali vo velkej časti zradených a demokraticky

zmýšľajúcich občanov v Čechách a menšej časti na Slovensku dojem, že jediným priateľom a jedinou politickou zárukou prežitia je Sovietsky zväz. V našom krúžku sme hovorivo diskutovali o politickej situácii a o tom, čo robiť. Časť z nás sa rozhodla podľa svojich možností zapojiť sa do tajného odboja proti fašizmu. Bol to pre dušu človeka mojho židovského povodu a pre tých, čo neprijímali program vlády bez kritiky, nehostinný čas, pretŕhaný údermi a otrasmami.

Nič už nebolo na svojom mieste. Všetko bolo rozhádzané. Samé črepy. Doteraz potrebné a normálne sa stalo nepotrebným a nenormálnym. Dvera, tolerancia, duševný pokoj, radosť, priateľstvo, istota, smiech, smutok a plač sa stali terčom násilia. Všetky dvere boli dokořán otvorené potupe, poníženiu, krádeži obyčajných vecí a zneucteniu intimity súkromného života. Doteraz platné právo stratilo účinnosť, etické normy stratili hodnotu, z pravdy sa stala lož a z klamstva pravda. Len nádej a sebadovera vo mne ostali nepoškodené. Ostala aj útecha zo správania sa dobrých, aj za nebezpečných okolností nepodplatiteľných ľudí. Ale toto všetko boli len pocity, zrkadlenie a pod lupou mojich dojmov sústredené žiarenie, ktoré vysielali konkrétne zákazy, príkazy a rozkazy nového zriadenia. Toto zriadenie prevzalo a zdokonalilo zákony Tretej ríše.

Ženy sa musia naučiť stať na vlastných nohách, aby neboli závislé od muža a jeho spoločenského postavenia. Aby to dosiahli, musia sa vzdelávať. Vedomosti zoslabujú strach pred autoritami a posilňujú sebadoveru. A vy, ako deti židovských rodičov, ju budete potrebovať. Neverte nadávkam. Nestotožňujte sa s nimi. Ľudia s predsudkami, aj takí, o ktorých by si to človek nikdy nepomyslel, sú často citovo oklieštení, mnohí z nich nevedomí, odmala hádam indoktrinovaní a možno neistí, nespokojní, slabí. Myslia si, že získajú moc a pocit prevahy prenasledovaním spoluobčanov, ktorí sa nedokážu brániť - vštěpovali nám rodičia.

Jako väčšina detí som nerada počúvala rodičovské kázania, ale tieto slová ostali vo mne na celý život.

Stojí prede mnou krásné stvoření

Dívám se Bětce do zvědavých očí, kladu jí ruce na dredatou hlavu a pronáším slova požehnání. „Bětko, jsi nádherná Boží dcera. Jsi jedinečná a velmi důležitá jak pro Pána Boha, tak pro své nejbližší i pro všechny ve svém okolí, i pro tyto své přátele. Bůh tě nesmírně miluje, vždy o tobě smýšlí jen dobře, vždy tě hluboce chápe, stále je skryt v hlubinách tvého srdce a nikdy tě neopustí. Bude tě milovat navěky. Ať ti zehá všemohoucí Bůh, Otec i Syn, i Duch svatý.“

Ladislav Heryán: Exotem na této zemi

NÁŠ ROZHOVOR

VĚTŠINĚ NAŠICH KLUKŮ BYLA DÁNA PRACOVITOST...

Drahomír Vrba (40) učí 15 let na Středním odborném učilišti v Letohradě. Učí rád a o svých žácích mluví s respektem a důvěrou.

Jaké předměty vyučuješ?

Učím odborné předměty, elektroniku, elektrické měření, číslicovou techniku, základy elektrotechniky a informatiku. Informatiku učím sedmým rokem také na gymnáziu v Ústí n. O.

Co je podle tebe důležité ve vztahu žák-učitel?

Právě ten vztah. Už když jsem tady byl já v učení, byla pro mě velká změna oproti základní škole, když jsem viděl, že učitelé tady mají k žákům kamarádské vztahy. Často se učitelé žákům nadřazují, ale tady to tak nebylo, a snad většinou pořad není. Toto klukům velmi pomáhá, (valná většina našich žáků jsou právě kluci.)

V čem konkrétně?

Mohou zde najít motivaci. Obecně se ví, že úroveň školství velice klesla, a nejvíc asi na vysokých školách. Přitom papírově vzdělanost roste, ale to neznamená, že rostou i vědomosti. K nám přijdou kluci ze ZŠ, kterým obvykle nebyl shůry dán přebujelý intelekt. Ze ZŠ jsou zvyklí, že na ně nemá nikdo čas, protože učitelé se obvykle více věnují chytrým dětem. Tyto děti stojí trochu stranou, a buď musí doma pracovat, protože rodiče mají třeba hospodářství, anebo bydlí na sídlišti a mají čas na blbosti. Rodiče na děti nemají obvykle čas, a pokud nemají vzor třeba v dědečkovi, rostou, jak umí... Když přijdou sem, najednou zjistí, že tady jsou pomalu premianti, že jim to tady jde, a ještě se k nim chováme kamarádsky. Několikrát se mi stalo, že se kluci důvěrně svěrují, a třeba se i rozbřečí. Navenek se tváří jako siláci, ale jejich citlivost je velká. Jsou vděční za to, že o ně máme zájem. A když vidí, že jejich obory jsou žádané na trhu práce, učí se a snaží se.

Takže důležité je vědět, proč se učit, vidět smysl...

Ano, tihle kluci potřebují vidět v praxi, proč se učí, potřebují, aby je to bavilo. Často nemají ani možnost se projevit. Rodiče jsou unavení, tak si kluk jde hrát na počítači nebo sednout do hospody...

Co dnes dětem nejvíc chybí?

Uznání, pochvala, zájem, povzbuzení, motivace. Namotivovat dnes děti je nesmírně těžké. Žijí v době, kdy mají všechno. Není výjimka, že před školní jídelnou se válí pomeranče po zemi. Každý má počítač, internet, tablet - to je pro ně hodnota, ačkoli to žádnou hodnotu nemá. Konzumují množství informací, z nichž jsou dvě třetiny lži a výmysly. Sedí u toho, konzumují to, ale nic jim to nepřinese. Lec-kdy jsou zapsaní jako „blbci“ - mají posudky z pedagogicko-psychologických poraden...

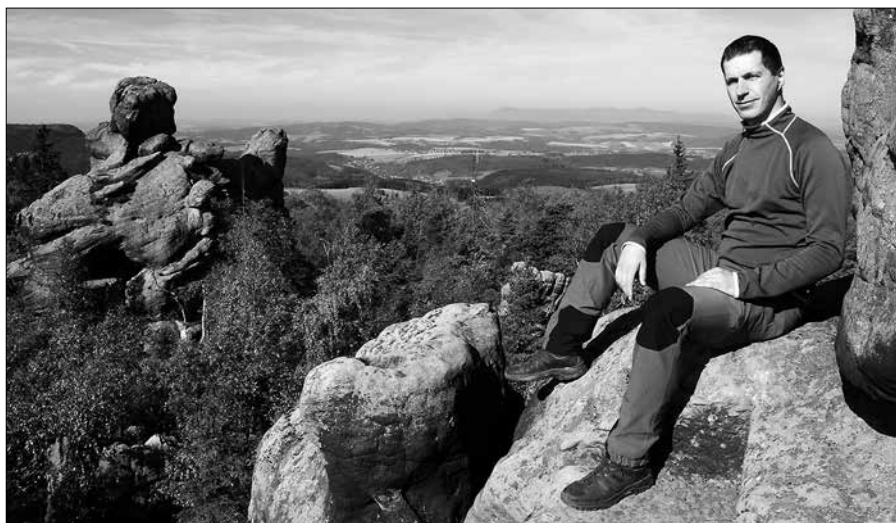
Ale když na takového kluka správně zatlačíš, tak i on je schopný mít úhledný sešit, jen to chce trpělivost, čas a správnou motivaci.

Chybí čas, pořad někam spěcháme a jsme přesyceni vším kolem...

Obecně žijeme v blahobytu a máme všechno, co můžeme mít. Většina z našich učňů je líná i zlobit. Teď je otázka, co do nich vložíme...

Jaké vztahy máš se svými žáky?

Kamarádské. Nesmím samozřejmě ztratit autoritu, věci budou tak, jak řeknu, ale kluci musí vědět, že ke mně můžou být upřímní. Jsem na ně přísný, ale stejně tak si s nima sednu třeba na oběd a povídáme o všem možném. Pořad je pro mě přijatelnější, když řeknou - třeba i sprostě - co si myslí, než když jsou falešní a mlčí. Většinou našich kluků nebyla shůry dána nadprůměrná inteligence, ale byla jim dána pracovitost. A to není mňm

než inteligence. Když mají třeba hodinu čas na vlak, běžně za mnou chodí a ptají se, s čím potřebuju pomoc. Na gymnáziu je to jiné, a také je tam snadné učit v tom smyslu, že učíš někoho, kdo pochopí výklad většinou napoprvé. Tam když něco odflákneš, tak se to naučí sami. Kdežto na učňáku co je nenaučím, to nebudou vědět, protože na to doma kašlou. Na gymplu umí učivo na jedničku, protože se to naučí jako básničku, ale druhý den už to nevědí, takže já jsem je vlastně nic nenaučil. Žáci se tam učí skoro všechno a mnohdy ještě ani před maturitou nemají jasno o svém budoucím zaměření. Na učňáku to kluk umí na čtyřku, ale už to v něm zůstane, protože vidí praktický dopad. Tam na jednu látku potřebuju třeba i tři způsoby vysvětlení. A tak to je. Jsou to dva různé způsoby a ani jeden není horší. Někdo bude celý život dělat rukama, ale konstrukci za něj vymyslí někdo jiný, a druhý zase bude vymýšlet konstrukce, ale bez toho, kdo výrobek vyrobí, nemá jeho konstrukce smysl. Dnes jsou řemeslníci poměrně drahý, ale je to přece odborná práce jako každá jiná.

O učňovském školství asi panuje řada předsudků...

O našich žácích se říká, že to jsou flákači, grázlové a že se špatně učí. Dává se jim to za vinu, ale je to v prvé řadě záležitost rodičů. Jednou jsem klukům říkal, že kdyby přestali

kouřit, mohli by přispět do naší pokladničky na vybavení učeben. Kluci mi na to odpověděli, že těch pár drobných by nás nevytrhlo. Jenže když jsem jim spočítal, že za ty tři roky prokouří 30 tisíc, tak na mě zůstali koukat s pusou otevřenou. Oni takhle neuvažují, nikdy je nenapadlo si to spočítat dlouhodobě. Takový vzor uvažování si nesou právě z rodiny. Rodiče jsou ve výchově ti nejdůležitější. Říká se, že změna dědičné povahy trvá tři generace, takže říkat dnes o mladých, že jsou špatní, je nesmysl. Musíme se podívat na rodiče, prarodiče a ještě praparodiče. Když byl děda zloděj, tak nejspíš to v klukovi je taky. Co bude z našich dětí, na to máme vliv my sami. Myslet si, že to jsou jen grázlové, kteří nechtějí nic dělat, je velký omyl.

A část problému bude v dnešním školním systému...

Ano, před 15 lety jsem měl ve druhém ročníku přes 200 h. tří odborných předmětů. Dnes se z těchto tří předmětů udělal jeden předmět, na který je vymezeno 60 h. A mám je naučit stejnou látku.

Proč to tak je?

Škola dostává peníze na žáka. Je nadbytek gymnázií, která potřebují žáky. Rodiče mají v sobě zaryto, že dělnická třída rovná se těžká černá práce, takže dělají vše proto, aby děti byly „chytřejší“ a cpou je na střední školy. Stát je v tom podporuje. V r. 2006 jsem byl na nějaké konferenci, kde se říkalo, že EU si dala za cíl dohnat do r. 2010 USA a Japonsko ve vzdělanosti. Chyběla nám 0,3 %. Tam vážně zaznělo, že pozavíráme učiliště, otevřeme co nejvíc gymnázií a na vysoké školy se bude chodit bez přijímaček. V současnosti máme na vysokých školách cca 2.500 oborů, což je nejvíc na světě na počet obyvatel. Důsledek je ten, že se uměle vytvářejí pozice pro lidi, kteří nemají uplatnění v praxi. Úroveň vzdělávání klesla všude, a v učňovském školství možná nejméně. Zažil jsem na vysoké škole, že přišel na obor Elektrické měření učitel s 50 let starým osciloskopem, na kterém jsme se měli učit. Nebo naopak se školy moderně vybavují z fondů EU a mají nadstandardní vybavení, které ve skutečnosti často leží ladem, protože škola nemá peníze na vyučovací hodiny, kde

by byl čas to vybavení použít. Učiliště se čas-to slučovala se středními školami, což je i náš případ - v r. 2000 jsme se sloučili se střední Průmyslovou školou v Letohradě. A protože zájem o učební obory klesá, máme málo žáků a málo peněz, které jdou do školy, takže klesá i počet výukových hodin. Ořezalo se to na minimum a máme mnohem málo odborných hodin než by bylo třeba. Děti nejsou hloupější, děti to jen odnesly.

Zdá se ale, že mínění veřejnosti o učňovském školství se lepší.

Ano a největší podíl na tom měly a mají okolní firmy, které podržely učňovské školství. V době, kdy se skutečně řada učilišť ocitla před svým zrušením, jeli zástupci firem na kraj a na ministerstvo, práskli do stolu a řekli: „Tak takhle ne! Nemáme lidi!“ To platí obecně i místně. Tady vzniklo Konsorcium firem, které žáky podporuje, vyhledává, dává stipendium. Stává se, že kluci chodí po škole na brigádu, aby pomohli sobě, nebo doma rodině, která je sociálně slabší. Často když naháním omluvenky, zjistím, že někde vypomáhají, aby si přivydělali, protože jejich rodina je na hranici chudoby. Nevlákají se. Za mnou když přijde kluk, že by potřeboval už ve 12 být v práci, a my učíme až do 13 hodin, tak má v sobě rozpor, a ti slušnější to skutečně v sobě řeší a upřímně se zeptají. Hodně rozlišují, jestli je to odborný předmět nebo třeba čeština nebo občanka. Učitelé těchto předmětů to mají těžké - tam je motivace těchto kluků obtížná - nevidí v tom smysl a všeobecný rozhled pro ně motivace není. Nestíhají se naučit ani to odborné, co je bude žít.

Odborní řemeslníci stále na trhu práce chybí.

Jednou se mně na burze škol ve Svitavách stalo, že za mnou přišel ředitel stavební společnosti a řekl, že potřebuje 10 zámečnicků, řekl jsem mu, že mám v ročníku 8 žáků a všichni už jsou zadaní u jiných firem.

Co dělat?

Nejlepší by bylo, kdyby ten ředitel šel do ZŠ na rodičáky a přesvědčil rodiče, že tato práce není špatná, že je dobře placená a má budoucnost.

Je fakt, že už od základní školy se preferuje jen intelekt a technika. Děti se cpou do počítačů a elektroniky tam, kde by měl být spíše vztah a člověk...

Vládne nám televize, internet, informace, modernizace. Nikdo se neptá, jestli ta informace je pravdivá, prostě ji konzumujeme. Měl jsem nedávno zajímavý rozhovor s primárkou dětské psychiatrie o posledním módním výstřelku elektronických žákovských knížek a třídnic na základních školách. Zní to skvěle. Opravím písemku, dám to hned na internet. Potřebuju rodičům napsat vzkaz, že kluk zlobil, dám to hned na internet. Někdy to na internetu ale vidí rodiče dřív, než žák. A ta primárka mi vysvětlila, že to je celý špatně. Rodič se podívá v klidu v práci, že kluk má pětku z matiky, ten kluk to ještě neví, ale doma už ho táta seřve za známku, o které ještě neví. Přičemž učitel měl nejdřív

klukovi vysvětlit, proč má tu pětku, co udělal špatně, zjistit, co z učiva nepochopil. Je také možné, že to byla moje chyba, protože jsem něco špatně vysvětlil. Tady se strašně vytrácí komunikace učitel-žák, žák-rodíč. Zvláště pro malé děti na ZŠ není správné, aby známka šla přímou cestou k rodiči. To dítě má dostat známku a jít s tím k rodiči. Buď dostane jedničku, a rodič ho pochválí, nebo dostane pětku, a je na něm rozhodnutí, co s tím udělá. Může se přiznat, nebo udělá podvod, podepíše si žákovskou sám a známku zatají. Pořád si myslím, že i ten podvod je lepší, než když dítě nemusí vůbec o ničem rozhodovat jako v případě elektronických žákovských knížek. A taková generace nám teď roste, a už teď vychází ze všech typů škol. Jsou to často chytrí, schopní lidé, kteří ale nechtějí o ničem rozhodovat. A my to tímto systémem podporujeme. Přičemž komunikace žáka formuje - musí komunikovat s učitelem a musí komunikovat s rodičem. Všechno ho formuje. Když řeknu klukovi, ať přinese 150 Kč na učebnice, a on zapomene, tak musím říct podruhé, potřetí a počtvrtý - až tu přinese. Nebo to napíšu do elektronické žákovské, on ty peníze přinese, protože táta si zprávu přečetl online a peníze mu doma dal, ale kluk ani neví, na co... Takhle se to děje a takhle je to špatně. Ze škol nám vychází nerozhodná generace, která chce nést za své jednání minimální zodpovědnost. Pokud vůbec nějaké jednání vykazuje. Dítě jde v tomto systému úplně stranou...

Říká se, že systém neexistuje, že systém tvoří lidé...

Společnost je tímto uvažováním nasáklá. Věřím ale, že jedinec zmůže hodně, pokud chce. Chybí bohužel i politická vůle. Málokterý majitel firmy ví dopředu, co bude za 15 let. To je pro náš stát ostuda, protože stát přesně ví, kolik bude za 15 let potřebovat lidí na střední školy - z jednoduchého počtu dětí, které jdou 1. září do 1. třídy. Jak to, že se pak někde sedí tři žáci a přijde někdo z kraje rušit školu? Vždyť to přece věděli! Každý zná demografický pokles. A jsme u takových věcí, jako je podpora rodiny státem. Vyplatí se zakládat manželství, vychovávat děti, věnovat jim svůj čas, zkušenosti? Je to propojené. Ty děti to odnášejí nejvíce, a můžou za to nejméně. Mě napadá, jak by se výuka dala zkusit prakticky na různých stavebnicích, robotech. Kluky by to bavilo, ale ve škole na to není čas. Teď za mnou dokonce přišli druháci a třetáci, abych pro ně udělal nějaký kroužek po vyučování, že by mně to dokonce i platili, když na to nejsou peníze ve školství.

A jsme zpět u motivace žáků a vlastně u toho, že nadbytek může člověka paralyzovat...

Dřív si kluci doma kutili, něco si vyráběli, bylo populární vyrobit nabíječku taťkovi do auta, digitální teploměr, audio zesilovač atd. Dnes si to objednájí z Číny za 150 korun a je po motivaci.

I přesto se najdou výjimky. Žáci se třeba zapojili do soutěže „F1 do škol“ a sestrojili z balzy nejrychlejší model vozidla F1 v republice. Byl

poháněný CO₂, velmi je to bavilo, obětovali tomu hodně času, a byli pak spokojení s výsledkem. Nejdůležitější je, aby našli to, co je bude bavit. Když je nebaví elektronika, ať jdou třeba na zedníka nebo kuchaře. Je rozdíl, když máš zedníka, který pokařuje a nadává, anebo zedníka, který pracuje s láskou...

Ve vaší škole se snažíte vychovat dobré řemeslníky. Jaké máte ohlasy na vaše žáky z praxe?

Když jdou kluci od nás studovat dál a řeknou mi, že např. na průmyslovce v Pardubicích jen otevřeli sešit z učňáku a jeli dál v tom, co se naučili u nás, to potěší. Říkal mi i učitel ze strojní průmyslovky, že od nás k nim chodí kluci, kteří jsou dobře připraveni, hodní, pracovití. Někteří z nich jdou i na vysokou školu. Některé okolní firmy naše žáky podporují, jsou s nimi spokojené a chtějí další. Rada z kluků prožije ten zlom, kdy se pro něco nadchnou. Najednou mají možnost projevit se prací. Někteří si stipendium ukládají, něco dají rodičům, někdo to prokouří a někdo už si kupuje náradí a přijde se třeba pochlubit, co si za to koupil. /M

CHVÁLA HOLIČŮM!

Odkakživa říkám lidem, kteří se starají o naše vlasy, holiči. Snad, že to slovo je kratší a není tak naondulované jako „kadeřníci“. I když to jsou obvykle ženy, jsou to prostě „holiči“.

Jednou přišla k holiči (míněno kadeřnici) Liduška. Dívka, které je sotva třicet, měla v životě smůlu. Nemoc ji postupně připravila o rozum, pěknou postavu, úsměv i možnost žít život, kterému říkáme „běžný“. Zakleपालa, domluvila pejskovi u dveří, aby na ni pěkně počkal a bázlívě vešla dál. Paní holička se na ni usmála, vypnula rádio, protože vycítila mimořádný okamžik, a hned jí nabídla křeslo k umytí vlasů. Než Liduška namočila vlasy, dlouho zkoušela na zápěstí vhodnou teplotu vody. Pod sprchou dívka vykřikla nadšením. Bylo to příjemné. wPak si přesedla na jiné křeslo a paní holička ji začala stříhat. Na zem padaly tmavé piliny vlasů. Liduška nespustila oči ze zrcadla před sebou a paní holička nespustila oči z její hlavy. Tančila kolem ní beze slov, jemně, soustředěně a precizně. Pak odepнула plentu z jejího krku a dala se do fénování vlasů. Dívka ani na okamžik neuhnula pohledem od své tváře - obzvlášť teď, když účes dostává tvar. Poslední zástříhy zapomenutých konečků, úprava tupírovacím hřebem, fixační gel a lak. Až by si člověk říkal, proč s tím takové štráfy? Kam půjde holka teď v sedm večer? Nikam. Ale je krásná a voňavá, to přece bohatě stačí! Paní holička z ní udělala krásnou princeznu. Liduška je spokojená, i když má stále vážnou tvář. Poděkovala, zaplatila, a s pejskem, který ji na zápraží radostně vítal, se vydala do tmy.

Paní holička si na Lidušku dala záležet víc, než na ostatních zákaznicích, protože u princezen se to sluší a patří... /M

IZRAEL BYL PRO NĚ SATAN, PŘESTO JE ZACHRÁNIL

V nouzi poznáš nepřítel - takovou zkušeností za poslední roky prošly na tři tisíce Syřanů. Pomoc totiž našli až v Izraeli, kam se dostávají potají přes Golanské výšiny.

Desetiletý syrský chlapec si sáhl na dráty vysokého napětí a jeho ruce doslova zčernaly, zasaženy byly kosti i šlachy. Z rodné vesnice ho převezli do nemocnice v Damašku, ale tam mu nedokázali pomoci. Matka se rozhodla vsadit na poslední kartu: s chlapcem se vydala na syrsko-izraelskou hranici, odkud oba převezli do nemocnice Ziv.

„Měl jsem strach jít do Izraele,“ vzpomíná chlapec, jehož příběh zveřejnila izraelská média. Bez jména, to kvůli jeho bezpečnosti. „Strašně jsem se bál Židů, ale už se jich vůbec nebojím,“ dodal. „Měli jsme strach úplně ze všeho,“ říká jeho šestadvacetiletá matka pro list *Jediot Achronot*. Po dvou měsících a řadě operací se chlapcovy ruce podařilo zachránit. Do severoizraelského Zivu byl kvůli tomu povolán i expert na plastické operace. Případ chlapce je výjimečný. Ne však kvůli tomu, že jde o pacienta ze Sýrie, nýbrž proto, že v Ziv zachraňují hlavně ty děti, které byly zraněny v občanské válce. Nemocnice, která léčí i vojáky izraelské armády nebo OSN, za tu dobu už pomohla zhruba 700 Syřanům.

Pod rouškou tmy

Jak ve své reportáži popsala agentura Reuters, téměř každou noc, když se Golanské výšiny zahalí do tmy, přinášejí zoufalí Syřané zraněné na známá místa u hraničního plotu, kde je pak nacházejí izraelské hlídky. Jde přesně o tu oblast, kterou Izrael získal ve válce v roce 1967, když ho spolu se Sýrií napadly arabské státy, a kterou drží kvůli své bezpečnosti. Právě v těchto místech Izrael také nechává humanitární pomoc, jako jsou léky, potraviny a příkrývky pro obyvatele vesnic na druhé straně hranice.

Za posledních šest let Izraelci v řadě nemocnic pomohli na třem tisícím Syřanů. Často v případech, které vyžadovaly špičkovou lékařskou péči. Hradí ji Izrael a je vysoko nad tím, co by se dalo nazvat humanitární pomocí. Lékařům nejde jen o to život zachránit, ale také zachovat jeho kvalitu. Podle ředitele Zivu Salmana Zarka se dělá maximum pro to, aby se předešlo například amputacím končetin. Se Sýrií je přitom Izrael stále technicky ve válce. Pomoc tedy zraněným poskytuje, ale nikoli azyl. Například v Zivu vybavili dítě postižené mozkovou obrnou chodítkem v přepočtu za 70 000 korun, léky i oblečením. „Avšak je otázka, zda mu chodítko bude užitečné, když se vrací do vesnice, kde je vše rozbité,“ říká sociální pracovník Fares Issa, křesťanský Arab, který Syřanům v nemocnici tlumočí.

Podobně se uzdravení Syřané – vybavení z Izraele léky a dalším potřebným – vracejí za tmy přes hranici zpět. Při setkání s novináři nechtějí, aby byla známa jejich jména,

odmítají se nechat vyfotit. Bojí se, jak by reagovaly syrské úřady nebo jejich známí, kdyby věděli, že byli v Izraeli.

Zůstanou jen sirotci

I Izraelci, byť chtějí lékařskou pomoc hlavně pro děti a ženy ze Sýrie ještě rozšířit, mají strach. V nemocnicích mohou se zraněnými dětmi zůstat matky nebo starší sourozenci, ale sami areál opustit nesmějí. Pokud chtějí vyjít ven na čerstvý vzduch, doprovází je voják nebo policista. Po dobu, co probíhá léčení, nesmějí být v kontaktu s příbuznými a přáteli v Sýrii.

USA 1940

Syřané mají v nemocnicích veškerý komfort. Dostávají jídlo, hygienické potřeby, ošacení a děti i hračky. Je jim k dispozici také sociální pracovník. „Nechci jim způsobovat ještě větší stres,“ vysvětluje Fares Issa, proč se jich na nic nevyptává. „Jsou zranění a vystrašení už jen tím, že jsou v Izraeli. Snažíme se je hlavně uklidnit.“

Ani pro izraelské záchranáře není pomoc Syřanům bez rizika. Stane se, že nedaleko míst, kde si zraněné vyzvedávají, duní výbuchy a střelba. Izrael se do konfliktu v Sýrii nezapojuje, na jedné straně tam jsou islamisté, na straně druhé Bašár Asad podporovaný Íránem a Hizballáhem, který na Izrael útočí ze severu. Izrael pouze reaguje na útoky, které jsou vedené ze Sýrie na jeho území.

I když Syřané nemohou po uzdravení zůstat, Izrael nedávno oznámil, že stovce z nich azyl poskytne. Jedná se o syrské sirotky. Poté, co se jim dostane péče odborníků, a vzpamatují se z válečných hrůz, budou vychováváni v rodinách izraelských Arabů. Časem by měli dostat izraelské občanství, pokud o ně budou stát.

MfD, 12.2.2017

KDYŽ SE TI TO NELÍBÍ, NĚCO S TÍM DĚLEJ!

Tenzin Jigme býval buddhistický mnich. Narodil se v Darjeelingu, studoval v Dharamsale a pak se svou českou manželkou se přestěhoval do Ostravy, kde pracoval ve výrobě zdravotnických technologií.

Jste šťastný?

Jsem velmi šťastný.

Žil jste v Ostravě, kde se třetina obyvatel necítí spokojena. V čem je podle vás problém?

V Ostravě je velmi vysoká míra nezaměstnanosti a znečištění životního prostředí. Ale roli hraje i to, že lidé jsou tam hodně uzavřeni; nemají moc interakce s lidmi z venku.

Jaké pro vás bylo přijít do Ostravy z Indie?

V Indii je hodně sociální atmosféra. Stále potkáváte přátele, stačí se projít po ulici, abyste se cítil v pohodě. Evropa je jiná. I když tu máte přátele, je obtížné si udělat čas, domluvit se, že se potkáte.

Myslíte, že kdybychom byli sociálnější, byli bychom šťastnější?

Ano. Myslím, že v Česku byla skutečně šťastná doba za první republiky. Bylo tu víc živo, více interakce, více slušnosti. Komunismus poničil lidskou mentalitu. Lidé se uzavřeli do sebe, začali být podezíraví, přestali vyjadřovat své pocity. Ta „nákaza“ tu pořád je - v myslí lidí. Čechům by ale pomohlo i to, kdyby byli více politicky aktivní. Měli by více rozumět tomu, co se v jejich zemi děje. Když lidé nemají zájem o politiku, politici si dělají, co se jim zachce.

Jak na to?

Participovat. Demonstrovat, mluvit, ozývat se. Neříkat: mě to nezajímá. Říct: zajímá mě to!

I Tibeťané se setkali s útokem totalitní moci; vyšli z něj, ale jinak než Češi ...

Tibet má silnou tradici, která je založena na soucitu. Více než na sebe myslíme na druhé. Když je člověk sobecký, má to obtížné.

Pracoval jste v ostravské továrně; bylo to fajn?

Ze začátku to bylo fajn. Až ke konci se objevily problémy.

Jak jste to řešil?

Odešel jsem.

Mnoho lidí se ale drží i v práci, která je štvě...

Když se vám to nelíbí, tak s tím skončete. Vždycky se najde něco jiného.

Co by byla vaše rada pro Čechy - jak být šťastnější?

Učte se a dozvídejte se víc o světě kolem sebe; učte se cizím kulturám, cestujte. Každý rok zkuste někam vycestovat. Když to nejde, tak jednou za dva. Když nejde ani to, tak jednou za tři. A dívejte se - co je tam venku? Když žijete v uzavřené oblasti, je důležité studovat a dozvídat se. Zlepšovat své vědění: to je to, co, myslím, vytváří štěstí.

Darek Šmíd, *Nový prostor*

KLIDNÁ RADOST POSTAČÍ

Dr. Karel Nešpor pracuje již dlouhá léta v Psychiatrické léčebně v Bohnicích jako primář oddělení závislostí mužů. Neveselá práce, řeklo by se. Přesto působí jako přívětivý, vyrovnaný člověk.

Pane primáři, máte vy osobně nějaký recept na štěstí? Jsou to rady přenositelné, nebo si každý musí přijít na svůj způsob sám?

Hodně zdrojů štěstí máme společných a děláme společně. Tyto sdílené radosti stmelují a posilují dobré vztahy. Většina z nás se například ráda projde v přírodě a mnoha lidem dělá dobře klidná a melodická hudba. Lidé mají rádi smích a humor, relaxační techniky, různá cvičení, bezpečí, pochopení ze strany druhých, pocit užitečnosti, poznávání nového, různé formy duchovního života ... nebo třeba květiny.

Psycholog Petr Weiss mi před časem řekl, že štěstí je požadavek hysteriků, obyčejná spokojenost docela postačí. Vidíte to stejně? Z hlediska tělesného i duševního zdraví je prospěšná vyrovnanost. Spokojenosti, kterou zmiňujete, si už od pradávna velmi cenili jogíni, filosofové a o její užitečnosti ví také dnešní psychologie. Spokojenost má blízko ke klidné radosti. Taková radost nepředstavuje problém, ale výhodu. Problémem bývá až

divoké štěstí zbavující soudnosti.

Jak je možné, že výherci velkých částek v loteriích obvykle končí v totálním rozvratu? Selský rozum přitom říká, že mít najednou hodně peněz musí člověka učinit šťastným. Je ke štěstí potřeba postupovat drobnými krůčky?

V Psychiatrické nemocnici Bohnice pracuji od roku 1979. S člověkem, který by se zbláznil v důsledku zbohatnutí, jsem se nikdy neseťkal. Naopak k nám přichází hodně těch, kdo kvůli hazardu přišli o všechno a jsou silně zadlužení. Zjistilo se, že míra štěstí není přímo úměrná velikosti majetku. Je to pochopitelné. Řekněme, že máte rád dušenou mrkev. Máte talíř své milované mrkvičky a jste šťastný. Když té dušené mrkve budete mít metrů, tisíckrát šťastnější nebudete.

Můžeme pro lepší náladu, nebo přímo štěstí, postupovat obráceně tak, že se nejdřív začneme chovat, jako bychom byli šťastní, a pocit se posléze dostaví? Jak to, že to funguje?

Učení se nápodobou je velmi účinné. O tom, jak si zdravé emoce navozovat, jsem napsal knihu Jak být milejší, vyjde v první polovině roku 2017. Částečně jsem při tom vycházel z poznatků americké profesorky psychologie Barbary Frederickson. Ta používala k navozování zdravých emocí mimo jiné prastarou techniku, která se jmenuje „meditace milující

laskavostí“. Princip této techniky je jednoduchý. Člověk postupně přeje štěstí, zdraví, bezpečí atd. sobě, lidem blízkým i vzdáleným, přátelům i nepřátelům a komu uzná za vhodné a na konci zase sobě. Jestliže toto cvičení někdo praktikuje poprvé, asi nebude v jeho meditaci té laskavosti tolik jako po měsících nebo letech praxe. Zvukové nahrávky této techniky najdou zájemci volně na mém webu www.drnespor.eu.

Je štěstí něco, čím by se měla zabývat psychologie? Četl jsem o oboru pozitivní psychologie, který se právě zabývá pocity lepšími než průměr, zatímco klasickému psychologovi, či psychiatrovi stačí dostat pacienta „na nulu“.

Mezi jednotlivými směry psychoterapie nejsou zdaleka tak velké rozdíly, jak by se mohlo zdát. Laskaví a moudří terapeuti mívají dobré výsledky, i když vycházejí z různých škol a směrů. V psychoterapii jsou navíc situace, kdy není radno projevat třeba veselost, ale spíše pochopení. Dobrý psychoterapeut tak trochu připomíná varhaníka. Oba mají totiž mnoho rejstříků a vědí, kdy nechat který rozestínit.

Ivan Adamovič, Nový prostor

K přípravě na bohoslužby o nedělích a svátcích

neděle 5.3.	1. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 2,7-9;3.1-7
8.45 h. Mistrovice	Ž 51 Ř 5,12-19
10.15 h. Orlice	Mt 4,1-11
sobota 11.3.	18 h. Mistrovice
neděle 12.3.	2. postní
7.15 h. Letohrad	Gn 12,1-4a Ž 33
8.45 h. Lukavice	2 Tim 1,8b-10
10.15 h. Orlice	Mt 17,1-9
sobota 18.3.	18 h. Lukavice
neděle 19.3.	3. postní
	<i>diecézní sbírka Plošné pojištění (1)</i>
7.15 h. Letohrad	Ex 17,3-7 Ž 95
8.45 h. Mistrovice	Řím 5,1-2.5-8
10.15 h. Orlice	J 4,5-42
sobota 25.3.	18 h. Mistrovice
neděle 26.3.	4. postní
7.15 h. Letohrad	1 Sam 16,1b.6-13a
8.45 h. Lukavice	Ž 23 Ef 5,8-14
10.15 h. Orlice	J 9,1-41
sobota 1.4.	18 h. Lukavice
neděle 2.4.	5. postní
	<i>sbírka na střechu kostela sv. Václava</i>
7.15 h. Letohrad	Ex 37,12-14
8.45 h. Mistrovice	Ž 130 Řím 8,8-11
10.15 h. Orlice	J 11,1-45

Nastoupila jsem do tramvaje a posadila se proti staré paní. Někdo se chtěl něco zeptat řidiče, ale ten je uzavřený ve své kukani. Vzpomněla jsem si, jak dříve v tramvaji sedával průvodčí. Mohlo se ho ptát na cestu, přestupy a vůbec jenom s ním mluvit. Stará paní mi něco říkala. Chtělo se jí povídat. Všimli jste si, jak staří lidé navazují hovor? Většinou ale nemají s kým.

Mladá maminka vezla v kočárku holčičku. Holčička na maminku mluvila, ale marně, ta ji neslyšela. Ve sluchátkách, jak je teď u mladých lidí zvykem, jí duněla muzika.

U lékaře jsem seděla blízko, ale on neměl čas se na mě ani podívat. Sledoval o mně všechno v počítači. Proč by se mě měl vyptávat, jak mi je, když mu všechno o mých neduzích řekne počítač?

Z našeho domu vyšel pán. Asi tu bydlí, napadlo mě, ale neznám ho, jako neznám další obyvatele domu. A zase jsem si vzpomněla, jak navečer před naším domem sedávala správcová paní Nováková. Zastavovala jsem se u ní na kus slova. Pro mě to býval tenkrát pocit bezpečí domova. Dnes nikde v ulicích nenajdete společenství lidí jen tak si povídatých.

Za rohem měla obchod s potravinami paní Jirásková. Než jsme nakoupili, ptala se nás, co děti, nemoci, a my jsme věděli, že nás má ráda a že patří do našich životů. V samoobsluhách nenajdeme většinou nikoho, kdo by nám poradil. U pokladny zmatkujeme s nákupním vozíkem, se zbožím na pásu a s mačkáním pinu. Těžko s námi může unavená pokladní promluvit, nemá čas se na nás ani podívat.

Doma jsem volala poruchy. Zlobil telefon. Po nekonečně dlouhé době se ozval hlas jako ze záhrobní: „Co pro vás můžu udělat?“ Na tuhle otázku už jsem alergická. Slyším ji při každém volání do všech institucí. „Zmačkněte jedničku, když...“ radil hlas. „Zmačkněte dvojku, když... Zmačkněte křížek, když...“ „Když co“, jsem v rychlosti nezaznamenala. Zkusila jsem mačkat dle pokynu, abych se nakonec dozvěděla, že protože nebylo nic stisknuto, spojení je přerušeno. „Co mám zmačknout, aby lidi k sobě zase našli cestu?!“ křičela jsem do hlučného telefonu.

Vzpomínáte si, jak jsme v dětství sedávali s rodiči po večeři u stolu a povíдали? Dnes sedí rodiče u televize, děti většinou taky, nebo spíš u počítače. Ztratili jsme se. Jestli se nenajdeme, bude nám jednou všem těžko a smutno.

Okénko do farnosti - Vydavatel Farnost sv. Václava v Letohradě

Adresa redakce: Václavské náměstí 57, 561 51 Letohrad, tel. 465 620 357 • Redakce: Václav Vacek, Iva Marková, jazyková úprava Jana Kalousková • digitální podobu naleznete na www.letohrad.farnost.cz • uzávěrka je 20. každého měsíce
Rejstříkové č. MK ČR E 12797 • Sazba: JPG, Tisk: Grantis s.r.o. tel. 465 525 741